

2016 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

P8_TA(2016)0276

Vietnamas

2016 m. birželio 9 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Vietnamo (2016/2755(RSP))

(2018/C 086/18)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl padėties Vietname,
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 18 d. Europos išorės veikslių tarnybos (EIVT) atstovo spaudai pareiškimą dėl teisininko Nguyễn Văn Đai sulaikymo,
- atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 7 d. ES valstybių ir vyriausybės vadovų pareiškimą,
- atsižvelgdamas į 2016 m. gegužės 13 d. Ženevoje padarytą JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro atstovo pareiškimą spaudai dėl Turkijos, Gambijos ir Vietnamo,
- atsižvelgdamas į 2016 m. birželio 3 d. JT specialiojo pranešėjo religijos ar tikėjimo laisvės klausimais Heinerio Bielefeldto ir JT specialiojo pranešėjo kankinimų klausimais Juano E. Méndezo pareiškimą, kuriam pritarė JT specialusis pranešėjas žmogaus teisių gynėjų padėties klausimais Michel Forst, JT specialusis pranešėjas teisės laisvai rinktis į taikius susirinkimus ir burtis į asociacijas klausimais Maina Kiai, JT specialusis pranešėjas teisės į nuomonės ir saviraiškos laisvę propagavimo ir apsaugos klausimais David Kaye, JT specialioji pranešėja smurto prieš moteris, jo priežasčių ir padarinių klausimais Dubravka Simonović ir Darbo grupė savavališko sulaikymo klausimais,
- atsižvelgdamas į 2012 m. birželio 27 d. pasirašytą ES ir Vietnamo partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą ir į naujausią 2015 m. gruodžio 15 d. ES ir Vietnamo vyriausybės susitikimą palaikant kasmetinį ES ir Vietnamo dialogą žmogaus teisių klausimais,
- atsižvelgdamas į ES žmogaus teisių gaires,
- atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, kurį Vietnamas pasirašė 1982 m.,
- atsižvelgdamas į Tarptautinę konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims, kurios šalis Vietnamas yra nuo 1982 m.,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų konvenciją prieš kankinimą, kurią Vietnamas ratifikavo 2015 m.,
- atsižvelgdamas į 2014 m. sausio 28 d. Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos Vietnamo visuotinio periodinio vertinimo rezultatus,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 135 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi ES laiko Vietnamą svarbia partnere Azijoje; kadangi 2015 m. sukako 25 metai nuo tada, kai užmegzti ES ir Vietnamo santykiai; kadangi šie santykiai greitai išplėtoti: pradžioje jie apėmė tik prekybą ir pagalbą, o vėliau tapo visapusiškesni;
- B. kadangi nuo 1975 m. Vietnamas yra vienos partijos valdoma valstybė – Vietnamo komunistų partija neleidžia niekam kėsintis į jos turimą valdžią ir kontroliuoja Nacionalinę asamblėją bei teismus;
- C. kadangi Vietnamo valdžios institucijos žiauriai susidorojo su 2016 m. gegužės mėn. visoje šalyje vykusiomis demonstracijomis, surengtomis po ekologinės katastrofos, dėl kurios dešimt kartų sumažėjo šalies žuvų ištekliai;

2016 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

- D. kadangi 2015 m. gruodžio 16 d. sulaikyta Vietnamo teisininkė ir žmogaus teisių aktyvistė Lê Thu Hà, kaip ir iškilus jos kolega, žmogaus teisių teisininkas Nguyễn Văn Đài, sulaikytas tuo pačiu metu už antivalstybinę propagandą; kadangi 2016 m. vasario 22 d. savo namuose Lam Ha rajone, Lam Dongo provincijoje, policijos pareigūno užpultas žmogaus teisių gynėjas Trần Minh Nhật; kadangi nuo 2009 m. kalinamam Trần Huỳnh Duy Thức po teismo proceso, per kurį jis iš esmės nebuvo ginamas, skirtas 16 metų kalėjimo ir 5 metų namų arešto nuosprendis; kadangi didelį susirūpinimą kelia blogėjanti budistų disidentų Thích Quảng Đức, kuriam šiuo metu taikomas namų areštas, sveikata;
- E. kadangi nepriklausomos politinės partijos, profesinės sąjungos ir žmogaus teisių organizacijos Viename yra uždraustos, o viešiams susirinkimams reikia oficialaus leidimo; kadangi kai kurie taikūs protestai baigėsi griežtomis kontrolės priemonėmis – iškilams aktyvistams taikomas namų areštas, o kitos demonstracijos iškart išsklaidytos arba išvis neleista joms įvykti;
- F. kadangi taikant įvairias kontrolės priemones, kuriomis siekta neleisti dalyvauti demonstracijose ir už tai nubausti, padaryta įvairių žmogaus teisių pažeidimų, įskaitant kankinimą ir kitokių žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą, taip pat pažeistos teisės į taikius susirinkimus ir judėjimo laisvę; kadangi kalinių sulaikymo sąlygos ir elgesys su jais yra žiaurūs ir pranešama, kad 2015 m. policijos areštiniuose mirė mažiausiai septyni žmonės ir įtariama apie policijos vykdomą kankinimą arba kitų formų žiaurų elgesį;
- G. kadangi Vietnamas, nors ir priėmė 182 iš 227 per 2014 m. periodinį vertinimą pateiktų Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos rekomendacijų, atmetė tokias rekomendacijas kaip rekomendacijos paleisti politinius kalinius ir žmones, kalinamus nepateikus kaltinimų ar be teismo proceso, imtis teisinių reformų, kad būtų panaikintas įkalinimas politiniais motyvais, sukurti nepriklausomą nacionalinę žmogaus teisių instituciją ir imtis kitų veiksmų, kuriais visuomenė būtų skatinama dalyvauti; kadangi Vietnamas neseniai vis dėlto leido tarptautinėms žmogaus teisių grupėms pirmą kartą nuo šaltojo karo pabaigos susitikti su opozicijos atstovais ir vyriausybės pareigūnais;
- H. kadangi Vietnamas nuolat remiasi baudžiamajame kodekse neaiškiai suformuluotomis „nacionalinio saugumo“ nuostatomis, tokiomis kaip „antivalstybinė propaganda“, „ardomoji veikla“ arba „piktnaudžiavimas demokratinėmis laisvėmis“, kad apkaltintų ir nutildytų politinius disidentus, žmogaus teisių gynėjus ir tariamus vyriausybės kritikus;
- I. kadangi 2016 m. gegužės mėn. BBC žurnalistui Jonathanui Headui, kaip įtariama, neleista apžvelgti prezidento B. Obamos vizito į Vietnamą ir panaikinta akreditacija nepateikus jokios oficialios priežasties; kadangi po to, kai laikraštis atskleidė kelių pareigūnų korupcijos atvejus, 2015 m. pradžioje iš buvusio vieno iš vyriausių laikraščio „Ngũgì Cao Tuôi“ redaktorių Kim Quốc Hoa atimta žurnalisto licencija ir vėliau jis apkaltintas pagal Baudžiamojo kodekso 258 straipsnį piktnaudžiavimu demokratinėmis laisvėmis;
- J. kadangi organizacijos „Žurnalistai be sienų“ paskelbtame 2016 m. pasaulio spaudos laisvės indekse Vietnamas užima 175 vietą iš 180 šalių ir jame spaudą ir žiniasklaidą kontroliuoja Vietnamo komunistų partija, kariškiai ar kitos valdžios institucijos; kadangi 2013 m. dekretu Nr. 72 dar labiau apribota žodžio laisvė tinklaraščiuose ir socialiniuose tinkluose, o 2014 m. dekretu Nr. 174 nustatytos griežtos bausmės socialinių tinklų ir interneto vartotojams, skleidžiantiems „antivalstybinę propagandą“ ar „priešišką ideologiją“;
- K. kadangi, kaip per savo vizitą į Vietnamą pastebėjo JT specialusis pranešėjas religijos ar tikėjimo laisvės klausimais, religijos ar tikėjimo laisvė varžoma ir didelį religinį persekiojimą patiria daug religinių mažumų, įskaitant katalikų bažnyčios ir nepripažintų religijų, tokių kaip Vietnamo suvienytoji budistų bažnyčia, bendruomenių, kelių protestantų bažnyčių narius ir etninės religinės degarų mažumos narius;

2016 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

- L. kadangi 2016 m. balandžio mėn. Vietnamas priėmė Informacijos prieigos įstatymą ir iš dalies pakeitė Spaudos įstatymą ir jais apribojo žodžio laisvę, sustiprino cenzūrą ir priėmė nuostatas, draudžiančias demonstracijas prie teismų, kai vyksta teismo procesai;
- M. kadangi nuo 2007 m. iki 2015 m. Vietnamas Pasaulio ekonomikos forumo Pasauliniame lyčių nelygybės indekse nukrito iš 42 vietos į 83 ir kadangi JT konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims komitetas sukritikavo Vietnamo valdžios institucijas už tai, kad jos nesugeba suvokti „esminės lyčių lygybės principo“; kadangi, nepaisant tam tikros pažangos, smurtas namuose, prekyba moterimis ir mergaitėmis, prostitucija, ŽIV / AIDS ir lytinių bei reprodukcinę teisių pažeidimai tebėra Vietnamo problemos;
- N. kadangi šiuo išsamiu partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimu siekiama pradėti šiuolaikišką, daug sričių apimančią ir abiem pusėms naudingą partnerystę, pagrįstą bendrais interesais ir principais, būtent lygybės, abipusės pagarbos, teisinės valstybės ir žmogaus teisių principais;
- O. kadangi ES teigiamai įvertino Vietnamo nuolatinę pažangą socialinių ir ekonominių teisių srityje, tačiau išreiškė nuolatinį susirūpinimą dėl politinių ir pilietinių teisių padėties; tačiau kadangi per metinį dialogą žmogaus teisių klausimais ES iškėlė klausimų dėl saviraiškos laisvės, žiniasklaidos laisvės ir susirinkimų laisvės apribojimų;
- P. kadangi ES yra didžiausia Vietnamo eksporto rinka; kadangi ES kartu su savo valstybėmis narėmis yra didžiausia oficialios paramos vystymuisi teikėja Vietnamui ir kadangi ES šiam tikslui skiriamas biudžetas padidės 30 proc. iki 400 mln. EUR 2014–2020 m. laikotarpiu;
1. palankiai vertina sustiprintą partnerystę ir dialogą žmogaus teisių klausimais tarp ES ir Vietnamo; giria Vietnamą už tai, kad jis praėjusiais metais ratifikavo JT konvenciją prieš kankinimą;
 2. ragina Vietnamo vyriausybę nedelsiant nutraukti visus priekabiavimo, bauginimo ir persekiojimo veiksmus, nukreiptus prieš žmogaus teisių, socialinių ir aplinkos apsaugos srities aktyvistus; primygtinai ragina vyriausybę paisyti šių aktyvistų teisių į taikinius protestus ir paleisti visus dar neteisėtai kalinamus; ragina nedelsiant paleisti visus aktyvistus, kurie buvo neteisėtai sulaikyti ir įkalinti, kaip antai Lê Thu Hà, Nguyễn Văn Đai, Trần Minh Nhật, Trần Huỳnh Duy Thức ir Thích Quảng ĐỘ;
 3. reiškia didelį susirūpinimą dėl didėjančio smurto prieš protestuotojus Vietname ir reiškia pasipiktinimą dėl masinio žuvų gaišimo centrinėje šalies pakrantėje; prašo viešai paskelbti šios aplinkosauginės katastrofos tyrimų rezultatus ir atsakingus asmenis patraukti atsakomybėn; ragina Vietnamo vyriausybę gerbti teisę į susirinkimų laisvę, laikantis savo tarptautinių įsipareigojimų žmogaus teisių srityje;
 4. smerkia žurnalistų ir tinklaraštininkų, kaip antai Nguyễn Hữu Vinh ir jo kolegos Nguyễn Thị Minh Thúy bei Đặng Xuân Diệtu, nuteisimą ir dideles jiems skirtas bausmes ir ragina juos paleisti;
 5. apgailestauja dėl nuolatinių žmogaus teisių pažeidimų Vietname, įskaitant politinį bauginimą, priekabiavimą, grasinimus, savavališkus areštus, sunkias laisvės atėmimo bausmes ir neteisingus teismus, vykdomus prieš politinius aktyvistus, žurnalistus, tinklaraštininkus, disidentus ir žmogaus teisių gynėjus, internetu ir kitomis priemonėmis, akivaizdžiai pažeidžiant Vietnamo tarptautinius įsipareigojimus žmogaus teisių srityje;
 6. reiškia susirūpinimą dėl nacionalinėje asamblėjoje vykstančių svarstymų, susijusių su asociacijų įstatymu bei tikėjimo ir religijos įstatymu, kurie yra nesuderinami su tarptautinėmis asociacijų laisvės, religijos ar tikėjimo laisvės normomis;
 7. ragina Vietnamą toliau stiprinti bendradarbiavimą su žmogaus teisių apsaugos organizacijomis ir geriau atitikti sutartyje numatytų įstaigų ataskaitų teikimo mechanizmų reikalavimus; dar kartą ragina siekti pažangos įgyvendinant visuotinio periodinio vertinimo rekomendacijas;

2016 m. birželio 9 d., ketvirtadienis

8. pakartoja raginimą persvarstyti konkrečius Vietnamo baudžiamojo kodekso straipsnius, kuriais naudojamosi siekiant suvaržyti saviraiškos laisvę; apgailestauja, kad tarp 8 000 kalinių, kuriems 2015 m. rugsėjo 2 d. buvo suteikta amnestija, nebuvo nė vieno politinio kalinio; smerkia Vietnamo taikomas sulaikymo ir kalinimo sąlygas ir reikalauja, kad Vietnamo valdžios institucijos užtikrintų neribotas galimybes pasinaudoti teise turėti advokatą;
9. ragina Vietnamo vyriausybę sukurti veiksmingus atskaitomybės mechanizmus, skirtus policijai ir saugumo agentūroms, siekiant sustabdyti smurtą prieš kalinius ir sulaikytuosius;
10. ragina valdžios institucijas nutraukti persekiojimą religijos pagrindu ir iš dalies pakeisti savo teisės aktus, susijusius su religinių bendruomenių statusu, kad būtų atkurtas teisinis nepripažintų religinių bendruomenių statusas; ragina Vietnamą panaikinti įstatymo dėl tikėjimo ir religijos projektą, dėl kurio šiuo metu vyksta diskusijos nacionalinėje asamblėjoje, ir parengti naują projektą, kuris atitiktų Vietnamo įsipareigojimus pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių paktą 18 straipsnį; ragina paleisti į laisvę religinius lyderius, įskaitant pastorių *Nguyễn Công Chính*, *Trần Thị Hồng* ir *Ngô Hào*;
11. prašo Vietnamą kovoti su moterų diskriminacija priimant kovos su prekyba žmonėmis teisės aktus ir imtis veiksmingų priemonių siekiant pažaboti smurtą artimoje aplinkoje ir reprodukcinę teisių pažeidimus;
12. giria Vietnamą dėl jo vadovaujamo vaidmens Azijoje plėtojant lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių asmenų (LGBTI) teises, visų pirma dėl neseniai priimto įstatymo dėl santuokos ir šeimos, pagal kurį leidžiamos tos pačios lyties asmenų santuokos ceremonijos;
13. ragina, kad ASEAN tarpvyriausybė žmogaus teisių komisija ištirtų žmogaus teisių padėtį Vietname, ypatingą dėmesį skirdama saviraiškos laisvei, ir kad komisija pateiktų šaliai rekomendacijų;
14. ragina Vietnamo vyriausybę paskelbti nuolatinį kvietimą taikyti JT specialiąsias procedūras, ypač kvietimus, skirtus specialiajam pranešėjui saviraiškos laisvės klausimais ir specialiajam pranešėjui žmogaus teisių gynėjų padėties klausimais;
15. ragina ES sustiprinti savo politinį dialogą dėl žmogaus teisių su Vietnamu pagal išsamų partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą;
16. ragina ES delegaciją panaudoti visas tinkamas priemones ir instrumentus siekiant padėti Vietnamo vyriausybei žengti šiuos žingsnius ir remti bei ginti žmogaus teisių gynėjus; pabrėžia, kad dialogas žmogaus teisių klausimais tarp ES ir Vietnamo valdžios institucijų yra svarbus, ypač jeigu po šio dialogo vykdomi praktinio įgyvendinimo veiksmai; pabrėžia, kad šis dialogas turėtų būti veiksmingas ir orientuotas į rezultatus;
17. pripažįsta Vietnamo vyriausybės pastangas stiprinant ES ir ASEAN santykius ir jos paramą ES narystei Rytų Azijos aukščiausiojo lygio susitikime;
18. palankiai vertina Vietnamo laimėjimus įgyvendinant daugelį Tūkstantmečio vystymosi tikslų, ir ragina Komisiją ir Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai nuolat remti Vietnamo valdžios institucijas ir nevyriausybines organizacijas ir pilietinės visuomenės organizacijas šalyje įgyvendinant laikotarpio po 2015 m. vystymosi darbotvarkę;
19. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Vietnamo vyriausybei ir nacionalinei asamblėjai, Pietryčių Azijos valstybių asociacijos valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Jungtinių Tautų vyriausiajai žmogaus teisių komisarei ir Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.